

'Het wordt steeds moeilijker om te sjoemelen'

Hans Visser en Herman IJzerman, twee Rotterdamse activisten over armoede

Kerken zijn belangrijke spelers in het Nederlandse armoedebestrijding. Dat ze vaak op heel verschillende wijze actief zijn, bewijzen twee Rotterdamse activisten, die vanuit dezelfde idealen werken, maar met een heel andere benadering: dominee Hans Visser van de Rotterdamse Pauluskerk en Herman IJzerman van het Wijkpastoraat Middelland-Zuid. Wat is hun begrip van armoede en hoe gaan ze te werk? Bestaat er zoiets als een brede sociale beweging tegen armoede in Nederland?

JOOST BEUNDERMAN EN FLOOR VAN DER WATEREN

Dominee Hans Visser kreeg landelijke bekendheid door zijn opvangproject voor drugsverslaafden bij het Centraal Station van Rotterdam: perron nul. Ook mengt hij zich in debatten die te maken hebben met armoede in het algemeen. Bij het aantreden van het kabinet-Balkenende in juli 2002 noemde hij in NRC Handelsblad het nieuwe regeerakkoord 'beschamend en verbijsterend' en zag hij het als taak van de kerk om dwars te liggen bij het 'kortzichtige' en 'onleefbare' beleid: "De christen-democratie moet worden ontmaskerd." In 2000 promoveerde Visser op de rol van de kerk in de postindustriële stad. Wat verstaat hij onder armoede?

Visser: "Ik heb te lang in het buitenland gewerkt om niet cynisch te kunnen worden over het begrip armoede in Nederland. Echte armoede vind je in Oost-Europa, het Midden-Oosten, Indonesië. In Nederland denk ik aan mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn door allerlei psychisch-sociale omstandigheden. Ze kunnen hun opleiding niet afmaken, komen niet aan het werk en raken afhankelijk van een uitkering, of kunnen niet goed met geld omgaan en raken dus in de schulden.

"Specifieke groepen mensen worden in dit verhaal steeds dominant, bijvoorbeeld migranten en asielzoekers. Hierbij speelt deels een gebrek aan zelfredzaamheid. Vaak begrijpen ze de Nederlandse cultuur onvoldoende, of ze kennen de regels en bureaucratie hier niet. Anderzijds is armoede ook verbonden aan illegaliteit: mensen die wij weigeren legaal te maken moeten vaak leven van criminaliteit of van grijs werk. Die zouden wel mee willen doen maar ze krijgen de kans niet.

"Het meest schrijnend aan armoede is het uitsluitingsmechanisme: mensen komen structureel buiten de maatschappij te staan, ofwel omdat ze het vermogen niet bezitten ofwel omdat hun geen kans geboden wordt. Deze mensen moeten gestimuleerd worden om mee te doen, dat willen ze zelf ook. Om daar aandacht aan te besteden is een politieke keuze. Wat dat betreft waren de Melkertbanen zeer positief; het zou slecht zijn om die weg te bezuinigen."

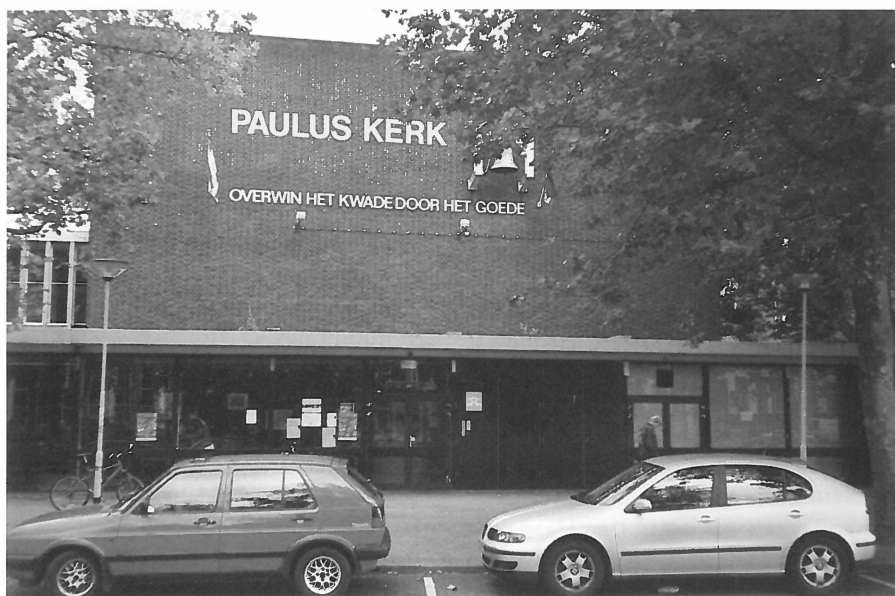
U bent hier in Rotterdam sinds 1979 actief. In academische debatten zijn er in de afgelopen decennia verschillende benaderingen van het armoedevraagstuk geweest. Is in die periode uw begrip van armoede ook verschoven?

"Ja. Wat ik heb ontdekt is dat armoede een complexer begrip is dan het vaak lijkt. Er wordt heel veel gesproken over economische armoede, maar mensen kunnen best economisch arm zijn maar andere soorten kapitaal bezitten. In economisch moeilijke posities kan cultureel kapitaal heel veel creativiteit geven om je staande te houden. Dat geldt ook voor sociaal kapitaal: als mensen in netwerken met elkaar samenleven en elkaar ondersteunen, dan zie je dat bepaalde economisch kwetsbare groepen, zoals Surinamers, het heel goed doen."

U heeft een proefschrift geschreven getiteld 'Creativiteit, wegwijzing en dienstverlening, de rol van de kerk in de postindustriële stad' waarin u zich afzet tegen de vaak pessimistische kerkelijke visie op de stad. De stad is door kerken vaak afgeschilderd als een poel des verderfs met een determinerende werking op de mens: de stad veroorzaakt armoede, de stad veroorzaakt moreel verval. Verlossing zou slechts mogelijk zijn na de dood. U verzet zich daartegen en stelt dat de kerk juist in het aardse leven en zeker in de stad een belangrijke rol te vervullen heeft.

"Inderdaad: de stad is geen hel, maar kan gemaakt worden. Ik beschouw de kerk in mijn proefschrift als een sociale beweging. Wij worden gedragen door een ideaal, de door de Thora beheerste samenleving, ofwel de joodse wetge-

Het motto van de Pauluskerk: 'Overwin het kwade door het goede'.

(Foto: Joost Beunderman)

ving. Het op een fatsoenlijke manier inrichten van de samenleving staat daarin voor mij centraal. Dat ideaal is de basis voor het vormen van coalities, van een beweging om verschijnselen aan te pakken die strijdig zijn met die gewenste samenleving. Pratend over armoede hebben we het dan over mensen met grote schulden, mensen die uitgesloten en gediscrimineerd worden. Dat vind ik een essentiële opdracht van een kerk. Al wil dat niet zeggen dat alle kerken daar mee bezig zijn.

“In de Pauluskerk hebben we gekozen voor bepaalde gemarginaliseerde groepen: drugsgebruikers, psychiatrische patiënten, daklozen, asielzoekers en illegalen. Ons doel is met die mensen solidariteitsnetwerken te maken. Dat gaat om heel basale dingen: samenkomen, samen eten, samen denken. Daarnaast sluit je aan op netwerken van organisaties en mensen die voor hetzelfde gekozen hebben en met wie je kan samenwerken. Pas dan kan je een vuist maken, bijvoorbeeld naar de overheid. De overheid zelf is immers een veroorzaker van armoede en dat vraagt om een voortdurende aanklacht. Het hangt overigens wel af van de aard en het niveau van de overheid, nationaal of lokaal. In Rotterdam is het CDA bijvoorbeeld vrij links, met hen kan je hier meer bereiken dan met hun partijgenoten in Den Haag.

“In principe kunnen we met iedereen samenwerken. Het christendom is identiteitsbepalend, maar we werken ook samen met moslims, humanisten en socialisten. We zijn er voor de Rotterdammers. Je houdt daarbij rekening met de multiculturele situatie hier. Ons personeel komt overal vandaan en we gaan al twintig jaar met moslimorganisaties om. Natuurlijk zijn er soms conflicten tussen alle culturen die hier in de Pauluskerk aanwezig zijn, maar we kunnen ons wederzijds aanpassen. Ik heb niets met het opleggen van normen en waarden zoals sommige christenen willen. Dat heb ik ook publiekelijk laten merken toen vorig jaar dit kabinet aantrad.”

In uw proefschrift noemt u Manuel Castells als inspiratiebron voor uw werk. Maar de ene Castells is de andere niet: zijn 'The Urban Question' (1975) was sterk Marxistisch van aard en sindsdien heeft hij een lange weg afgelegd naar zijn recente triologie 'The Information Age: Economy,

De Pauluskerk: armoedebestrijding in de hardkapitalistische samenleving.

Society and Culture' (1996-1998). Zijn eerdere ideologische grondslagen heeft hij daarbij losgelaten en hij introduceert nieuwe concepten, zoals de netwerksamenleving. Wat uit zijn werk was voor u met name van belang?

“Wat ik bij Castells altijd heb gewaardeerd heb, is juist dat hij bereid is geweest om ingeslagen wegen te verlaten en een ander pad in te slaan. Dat spreekt me mede aan omdat sommige christenen de neiging hebben om nog altijd te denken dat de Bijbel letterlijk toepasbaar is. Dat is natuurlijk niet zo. Dat kan met Marx ook niet meer. Marx was een inspirerend figuur, hij heeft in ‘Das Kapital’ dingen geschreven die voor altijd van waarde blijven, maar die natuurlijk wel geactualiseerd moeten worden. Het werk van Castells uit de jaren zeventig, zoals ‘The Urban Question’, vond ik vaak niet te pruiimen. Zijn boek ‘The City and the Grassroots’ (1983) over sociale bewegingen was daarentegen een eye-opener. Daardoor ben ik een beetje Castelliaan geworden. Ik ben anders over de rol van steden gaan denken, ik hecht nu veel meer waarde aan stedelijk bestuur dan voorheen. Ik ben voor een verbond van steden die hun eigen drugsbeleid kunnen ontwerpen en hun eigen sociaal beleid. Lokaal kun je het meest uit de voeten met een overheid, want die begrijpt de problemen die spelen en de complexiteit ervan. Als het in Den Haag over steden gaat, staan ze vaak op afstand maar wat te oreren. Met vluchte-

lingen en illegalen lopen we bijvoorbeeld op tegen nationaal en Europees beleid en komen we geen meter vooruit. Het lokale beleid wordt dan experimenteren in de marge. Dat kan ook: er zijn lokale bestuurders die stilzwijgend veel toelaten, geen zin hebben in een jacht op illegalen en daar ook niet aan meedoen. Het ligt aan de moed van een bestuurder of burgemeester of hij zinnig wil uitsteken. Helaas zitten lokale bestuurders in Nederland met handen en voeten vast aan de nationale overheid en met het huidige politieke klimaat wordt het voor een bestuurder moeilijk om af en toe in positieve zin iets te sjoemelen. Dat is jammer.”

Hoe is uw relatie met de lokale overheid in Rotterdam? Er zit nu een andere burgemeester, Ivo Opstelten (VVD), in plaats van Bram Peper (PvdA). Ook zit sinds vorig jaar Leefbaar Rotterdam in het college van B&W. Heeft dat invloed?

“Tsja. Peper was natuurlijk een slimme man met interessante ideeën over steden, bestuur en armoedebestrijding. Het vervelende van Peper was, dat het zo'n onaangenaam mens was. Communicatief slecht, een grote bek en arrogant. Door dat hanige gedrag kwam hij als socialist ook niet betrouwbaar over. De PvdA hier in Rotterdam is massa's mensen verloren door hem, niet door Melkert. Ivo Opstelten is een ander type burgemeester. Hij communiceert beter, hij is niet zo arrogant, hij is meer een klassieke burgervader. Hij bestuurt

onder problematische omstandigheden en doet dat naar mijn gevoel niet slecht. Maar bij armoedebestrijding ben je uiteindelijk helaas afhankelijk van nationaal beleid. Het probleem bij het reorganiseren van de verzorgingsstaat is dat er teveel op één spoor gericht is: werk, werk, werk, allemaal aanpakken en niet bij de overheid aankloppen. Daarbij zijn mensen buiten de boot gevallen en dat hadden we moeten corrigeren. Deze ontwikkeling is al begonnen voor Paars en met de politieke ontwikkelingen van het afgelopen jaar is het niet beter geworden."

Hoe heeft u daarop gereageerd? U werkt hier lokaal en zoekt ook de nationale publiciteit op. Is het gelukt om met bondgenoten een echte anti-armoedecoalitie aan te gaan?

"Ik werk altijd op ad-hoc basis. Dus ik kies de bondgenoten die me uitkomen en als ze me niet bevallen, zet ik ze aan de kant. Daar ben ik heel opportunistisch in. Dat ligt ook aan de persoonlijke verhoudingen. Organisaties zijn niets, je werkt met mensen. Je kunt duurzaam contact hebben met iemand, maar als zo'n persoon weggaat komt er een ander en is er niets meer. Dat geldt overal, soms heb je ineens iemand met wie het klikt en dan gebeuren er leuke dingen. Maar het kan ook weer snel afgelopen zijn.

"Hier in Rotterdam hebben de Oude Wijken Pastoraten soms heel voorbeeldig gewerkt en er zijn ook andere kerkelijke gemeenten die het goed doen. Die spelen soms een belangrijke rol voor mensen in de wijk. Of dat ook leidt tot een gezamenlijke beweging in Rotterdam? Dat is moeilijk. Rotterdam bestaat kerkelijk gezien nog altijd uit negen dorpen: Delfshaven, Kralingen, enzovoort. Dat speelt een heel belemmerende rol. Dus van een coalitie, of een echte klassieke stedelijke beweging tegen armoede, is geen sprake. Er zijn vooral veel losse samenwerkingsverbanden, ook met de lokale overheid. Voor het veiligheidsbeleid heb ik bijvoorbeeld een goede band met het gemeentebeestuur, als het ware een 'hotline' met de burgemeester. Voor armoedebestrijding hadden we in Rotterdam de Sociale Dienst mee, dus daar hebben we veel lokaal beleid mee kunnen opzetten. Ook waren er ambtenaren met wie ik overweg kon, maar die werden klemgereden

door Den Haag. Met de gemeenteraadsfracties varieert het. Met de VVD heb ik jarenlang uitstekend kunnen communiceren, maar nu zijn ze plotseling veel rechtser van karakter. De volgelingen van Fortuyn zijn nog steeds niet aan de horizon verschenen. Die vinden mij toch een beetje griezelig.

"Coalities bestaan bij de gratie van personen, dat is mijn stelling. En dan doet het er niet toe of het kerken zijn of wat dan ook. Ik ken ook collega's met wie ik twintig jaar geleden een conflict heb gekregen, zoals Herman IJzerman van het Wijkpastoraat in Middelland-Zuid. Wij zijn twee chemische stoffen die je nooit in een reageerbuis moet stoppen. Samenwerking is er niet, maar ik heb daar geen last van. Hij heeft een andere weg gekozen. Ik neem wel kennis van zijn werk. Van Andries Baart is onlangs een interessant boek verschenen over kerkelijke presentie in een stadswijk (Een theorie van de presentie, 2001, red.). Dit boek geeft naar mijn gevoel zijn inhoudelijk werk het beste weer. Het lokale, wijkgerichte, present zijn, de arme bepaalt je agenda, je moet in zijn huid kruipen, door zijn bril kijken naar de werkelijkheid. Op zichzelf hele goede dingen hoor. Onze ruzie ging over drugsgebruikers die ik onderbracht in dezelfde wijk waar hij met bewoners te maken had die antidrugs waren. Dat beet elkaar. Hij ging toen tegen mij actie voeren. Die gevechten moet je dan maar leveren. Ik heb gekozen voor een bepaalde groep mensen en hij ook. Daar kwam bij dat ze nog werden geleid door een in mijn ogen achterhaalde marxistische ideologie: 'Je moet niet praten met de boze machten'. Zij praatten niet met stadsbestuurders want die waren slecht en deden ook niet aan perspublicatie of aan verslaggeving. Prima, maar ik doe dat dus wel. Ik ben mijn eigen weg gegaan. En dat kan ook want protestantse kerken hebben minder hiërarchie dan katholieken. Hier zijn we allemaal zelf paus en dat is veel beter. Ik houd ervan om politiek te bedrijven, dat is mijn hobby. Onvermijdelijk maak je dan ook vuile handen. Maar dat is nodig als je dingen structureel wil veranderen."

Leefwerelden bij elkaar brengen

Een heel andere benadering dan Hans Visser volgt Herman IJzerman. Zijn Wijkpastoraat, onderdeel van het Oude Wijken Pastoraat, zit vlakbij de Pauluskerk in de wijk Middelland-Zuid, een van de zogenaamde 'probleebuurtten' in hartje Rotterdam. Net als Visser is hij er al tientallen jaren werkzaam. Ook hij vecht tegen armoede en ook hij doet dat vanuit een kerkelijke inspiratie. Toch zijn de verschillen in aanpak groot. IJzerman over de leefwereld van bewoners, over grensgangers en over dominee Visser.

Kunt u ons uitleggen welk begrip van armoede u in uw werk hanteert?

IJzerman: "Die vraag is verkeerd. We hebben hier te maken met de hele leefwereld van mensen, met huizen, kleding, opvoeding, alles. Het is onnatuurlijk om alleen armoede eruit te lichten. Armoede is onderdeel van een realiteit die veel ingewikkelder is. Een tekort aan geld is lang niet het enige wat er speelt, het gaat ook om tekort aan huisvesting en tekort aan inspraakmogelijkheden. Armoede is een issue waarop 'ingezoomd' wordt als het politici uitkomt, het wordt opportunistisch en stigmatiserend gebruikt. Het Wijkpastoraat heeft een veel bredere benadering."

Waarom is juist gekozen voor een pastoraat in deze wijk?

"Middelland-Zuid is een gebied waar veel problemen zich opstapelen. Dit is echt de plek waar de klappen vallen. Toen we tien jaar geleden besloten ons hier te vestigen, hadden we te maken met een tippelzone, slechte behuizing en bovenal met bewoners die zich terugtrokken. De wijk begon te desintegreren. Er was een zeer negatief zelfbeeld. Vóór die tijd had je Rotterdam een lange traditie van bewonersorganisaties. Er werd gestreden tegen huisjesmelkers en bewoners wisten vaak zelf heel goed wat ze wilden. Maar de inspraak verbureaucratiseerde, en veel mensen haakten af.

"Toen zijn wij de straat opgegaan, we hebben de mensen opgezocht. Veel nieuwe initiatieven zijn mede door het Wijkpastoraat tot stand gekomen en de tippelzone verdween. Maar wij zijn uitdrukkelijk niet de pleitbezorger van de

(Foto: Joost Beunderman)

Herman IJzerman in Middeland-Zuid: "Hier vallen de klappen."

bewoners hier. Wij bieden hun wel een plek waar ze hun grieven kunnen uiten, mogelijkheden om eigen standpunten te formuleren en te laten horen."

De basis van het Wijkpastoraat ligt bij de gereformeerde kerk, maar het Wijkpastoraat richt zich niet specifiek op leden van deze gemeenschap.

"De gereformeerde kerk is georganiseerd in lokale wijkgemeentes, de parochies, en die zijn heel autonoom. Wij waren al lang sociaal betrokken bij de wijk, via wat vroeger 'jeugdhavenwerk' heette. In de jaren zeventig zijn dat soort voorzieningen geseculariseerd en in handen van de overheid gekomen. Dan krijg je 'wiens brood men eet, diens woord men spreekt'. Dat ging de verkeerde kant op en we besloten dat we ons niet wilden laten inpakken door allerlei institutionele structuren. We hadden de overtuiging dat de kerk een nieuwe missionaire status kon ontwikkelen: aansluiten bij mensen die in de marge zitten. Zonder ze te bekeren! De werkelijkheid heeft ook zeggingskracht die voor de kerk van grote waarde kan zijn, zeker nu het contact met diezelfde werkelijkheid verloren dreigt te gaan. De gereformeerde kerk was vroeger een emancipatoire, progressieve beweging. Maar ze is steeds meer een onderdeel van het 'establishment' geworden en het contact met de onderkant van de samenleving kwijtgeraakt. Wat wij hier willen zijn is een echte kerk die met de mensen optrekt. En of dat gereformeerden zijn is van geen enkel belang. Om dit te kunnen doen is een flexibele niet-

institutionele werkvorm ontwikkeld, het Wijkpastoraat. In de loop der tijd zijn in verschillende wijken in Rotterdam, zoals Zuid, het Oude Noorden en Lombardijen, zulke pastoraten opgericht."

Hoe gaat het Wijkpastoraat concreet te werk?

"Er zijn hier allerlei conflicten. Er is bijvoorbeeld dagelijkse strijd om woningen. Er wordt geherstructureerd volgens de kretologie van de compacte stad. Dus ze willen rijke yuppen aantrekken door duurdere appartementen neer te zetten. Mensen vergaderen zich hier te pletter om dat te weerstaan. Als Wijkpastoraat ondersteunen we dit.

"Het is daarbij essentieel om mensen die in een meer bevoorrechte maatschappelijke laag zitten te verbinden met de problemen die in een wijk spelen. Je moet mensen meekrijgen die toegang hebben tot wat sociaal kapitaal genoemd wordt. Bedoeld wordt: mensen met macht. De moeilijkheid daarvan zit vooral in de gescheiden leefwerelden en leefstijlen. Mensen wonen honderd meter van elkaar maar wonen in totaal verschillende werelden en met verschillende problemen en belangen. Hoe zijn deze bij elkaar te brengen? Dit lukt door mensen bijeen te brengen voor een gedeeld concreet belang. Daar zijn grensgangers voor nodig, mensen die zich tussen verschillende leefwerelden kunnen bewegen. Ik heb geleerd dat dat van vitaal belang is voor een wijk. Wij proberen te fungeren als georganiseerde grensgangers."

Welke betekenis hebben academische debatten over armoede voor uw werk?

"Goede analyses helpen ons zeer en daar maken we dan ook zeker gebruik van. Maar we zijn ook sceptisch over veel academisch onderzoek. Ik heb het idee dat er vaak veel wordt verdiend aan armoede en de bestudering ervan. Er zitten goede banen in. Vaak werkt het heel 'top-down' en daar hebben mensen niets aan. De universiteiten zijn net zo platvloers als aannemers geworden, alsmaar leuren naar projecten en jezelf profileren. Anderzijds moeten we daar ook bondgenoten vinden.

Er zijn natuurlijk ook theoretische inspiratiebronnen, zoals Manuel Castells. Wat ik aan hem waardeer is de nadruk die hij legt op samenwerkingsvormen op microniveau. Hij laat zich ook niet meezuigen in de deterministische somberheid waar collega-theoretici nog wel eens mee kampen. Hij moedigt aan om goed te blijven kijken en naar mogelijkheden tot verbetering te zoeken. Je moet tot progressieve creativiteit komen. Andere theoretici? Karl Marx natuurlijk. Die is wel wat gedateerd, maar hij heeft toch gelijk: de economische onderbouw is het eerste vertrekpunt van alles.

"Recentelijk hebben we samen met Henk Oosterling, filosoof aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, onderzoek opgestart om de betekenis van ons werk voor de vernieuwing van de kerk te bekijken. We zijn op zoek naar een methodiek die uitgaat van de realiteit in deze wijk. Ook met de Theologische Universiteit in Kampen hebben we een project gehad waarbij we de betekenis van ons werk voor de vernieuwing van de kerk hebben onderzocht. Daaruit zijn ook publicaties over kerkelijke presentie in oude stadswijken voortgekomen. Dit soort onderzoek legt direct het verband met de oude wijken en is daarom van waarde voor ons."

In de literatuur wordt gesproken over stedelijke sociale bewegingen die invloed hebben door met elkaar coalities te sluiten. Maakt het wijkpastoraat deel uit van zo'n beweging?

"In de conflicten rond de woningbouw hebben we met veel bewoners een vertrouwensrelatie opgebouwd. We trekken met de mensen op en geven hen zelf instrumenten in handen. Het werk van

de Wijkpastoraten is niet uniek, maar deze aanpak, om tussen de mensen te zijn, is dat voor zover ik weet wel. Ik denk dat dit een sociale beweging is, maar dan wel op heel kleine schaal. En het is ad-hoc. Voor een brede stedelijke beweging voor volkshuisvesting krijg je op dit moment de handen niet meer op elkaar.”

Probeert u ook politieke invloed uit te oefenen, bijvoorbeeld op gemeentelijk niveau? Wat verwacht u in het algemeen van de lokale politiek?

“Invloed werkt alleen maar als je werkelijk ergens voor staat, aan abstracties heb je niets. Politieke structureren zeggen me weinig. De politiek is meestal de tegenpartij, maar soms vind je binnen die politieke machten goede politici. Samenwerking hangt af van het nut en resultaat hangt af van de persoon. In het huidige politieke klimaat, met Fortuyns Leefbaar Rotterdam, VVD en CDA in het gemeentebestuur, hebben wij geen contact meer met de lokale politiek. Op de nationale politiek richten we ons niet. We willen concrete problemen oplossen. En ik merk dat de

nood van de mensen op microniveau zo groot is dat ik vind dat je pas moet politiseren als de mensen zelf daarom vragen en dit ook aankunnen. Wij hebben natuurlijk in onze branche collega's die grote verhalen vertellen in de media en de televisieshows aflopen. Ik heb dan liever dat de mensen hun verhaal vertellen dan dat de dominee komt opdraven, die tijd vind ik nu wel voorbij.”

U doelt natuurlijk op uw collega dominee Hans Visser van de Pauluskerk, die in zekere zin met dezelfde problematiek bezig is. Werkt u samen of loopt uw werk langs elkaar heen?

“Het laatste. Dat heeft niets te maken met intenties, wel met methodiek. De Pauluskerk kiest de weg van de publiciteit, zoals blijkt uit regelmatige aandacht van kranten en TV Rijnmond, maar wij kiezen voor de methode dat de bewoners dat zelf moeten doen. Het is immers hun zaak en het is veel leuker als de mensen zelf op televisie komen dan de dominee. Wij hebben bovendien geen echt kerkgebouw, zoals de Pauluskerk natuurlijk wel een klassiek model kerk is. Dat conditioneert je ook:

zij werpen zich à la Domela Nieuwenhuis (voormalig dominee en eerste socialistisch lid van de Tweede Kamer eind negentiende eeuw, red.) op als de voorvechters van de verworpenen der aarde, dat doen wij duidelijk niet.

“Er is ook verschil in visie. ‘Visser’s’ doelgroep, de verslaafden en daklozen, zorgen in deze wijk voor veel onveiligheid. Zij hebben een andere leefstijl en dat botst. Wij kiezen voor een behoedzame aanpak. Hier in de straat wonen vier drugsgebruikers die door een verslavingsinstelling begeleid worden. Mede door de gedragscodes die het Wijkpastoraat en de bewoners gesteld hebben, gaat dat tot op heden prima. Het beste is om verslaafden in te bedden in de normale leefwereld. “Wat ik Hans Visser kwalijk neem, is dat hij de plaatsbeklederrol inneemt. Visser geeft kritiek als hij vindt dat hij dat kan zeggen namens zijn ‘achterban’. Dat is vaak een eenzijdige kijk op de zaak, waarbij hij het werk van het Wijkpastoraat niet zelden in de wielen rijdt. Natuurlijk moeten er plekken voor verslaafden zijn, ze moeten niet opgejaagd worden. Maar dat kan niet over de

Gescheiden leefwerelden in de stad.

(foto: Jost Beunderman)

hoofden van mensen heen, hulpverleners moeten hen niet de les gaan lezen. Wij merken dat de bewoners hier het optreden van Hans Visser negatief beoordelen. Ondanks dat we collega's zijn heb ik op bepaalde momenten, met de bewoners hier, daarom openlijk stelling tegen hem gekozen. Ik betreur dat overigens wel. Het zou veel beter zijn als je onze methodieken zou kunnen koppelen. Want achter onze methodes zit waarschijnlijk een zelfde ideaal, beweging en passie.

"Het werk van hulpverleners, van de Pauluskerk, van ons en van anderen, zou structureel ingebed moeten worden in de leefwereld van mensen en de diensten leveren waar zij om vragen. Dat is vaak ambivalent. Het preventief fouilleren is bijvoorbeeld een vreselijke represaillemaatregel maar tegelijkertijd een zucht van verlichting voor velen. De Pauluskerk vindt de maatregel, heel

voorspelbaar, te gortig. Ik heb hier een gemengd gevoel over. Ik hou niet van een totalitaire politiestaat en vind ook dat er ruimte moet zijn voor alternatief gedrag. Maar als de balans zoek is, zoals hier, dan wordt de steun voor zo'n maatregel begrijpelijk. Daarom hebben ook zoveel mensen hier op Pim Fortuyn gestemd, omdat hun zienswijze genegeerd werd. Dat hoorden wij dagelijks. Het kan daarom niet genoeg benadrukt worden dat grensgangers in deze wijken een cruciale rol spelen. Wat wij nodig hebben zijn mensen die verschillende werelden kennen, luisteren en openingen zoeken voor de toekomst."

Joost Beunderman en Floor van der Wateren zijn redacteurs van AGORA.

- advertentie -

stages en afstudeerprojecten

Met een vaste bezetting van ruim 50 mensen maakt SVP stedenbouwkundige ontwerpen voor woningbouwlocaties en herstructureringsgebieden, bestemmingsplannen, structuurplannen en inrichtingsplannen voor de openbare ruimte. Architectuurontwerpen worden gemaakt voor woningbouw, binnenstedelijke winkelprojecten en multifunctionele gebouwen voor onderwijs en sport gecombineerd met wonen.

Studenten zijn welkom voor stages en afstudeerprojecten. In onze bureauorganisatie is ruimte voor eigen inbreng en initiatief. Neem eens vrijblijvend contact op met Stef Veldhuizen (algemeen directeur), of vraag bureaudoocumentatie aan bij Marion Ramaker.

Postbus 465
3800 AL Amersfoort

telefoon: 033 470 11 88
fax: 033 470 06 11
e-mail: info@svp-svp.nl
internet: www.svp-svp.nl

SVP

architectuur en stedenbouw